

"Aktivnosti zaštite bilja u višegodišnjim nasadima tijekom lipnja"

Автор(и): ас. Кирил Кръстев, Институт по декоративни и лечебни растения – София

Дата: 10.06.2026 Брой: 6/2026

Meteorološki uvjeti tijekom prvog i drugog desetdnevnog razdoblja lipnja stvorit će predispoziciju za povećanu zaraznu pozadinu gljivičnih patogena - kasna smeđa trulež na vočkama, krastavost jabuke i kruške, ako prethodno niste suzbijali ove bolesti. Tijekom mjeseca treba nastaviti tretiranje protiv voćnih moljaca, lisnih minera i lisnih ušiju na vočkama.

Povoljniji uvjeti za provođenje zaštitnih prskanja uslijedit će tijekom trećeg desetdnevnog razdoblja u mjesecu.

U voćnim rasadnicima

Borba protiv bolesti i štetnika nastavlja se u rasadnicima, sjemeništima i matičnim nasadima s klonskim i dunjinim podlogama.

Rasadnici jabuke i kruške te matični nasadi prskaju se bakrenim pripravkom -1% bordovska juha, Funguran OH 50 WP -150-250 g/ha, Champion WP - 0,3%, Caper Key – 180-300 g/ha protiv krastavosti te piretroidnim insekticidom – Decis 100 EC - 7,5 -12,5 ml/ha, Sumicidin 5 EC (0,02%), Aphicar 100 EC (15 ml/ha), Efcymetrin 10 EC (15 ml/ha) ili Dipel 2X (0,1%) protiv lisnih glodavaca i jednim od pripravaka – Afinto (14 g/ha), Mospilan (25 g/ha), Tepeki (14 g/ha), Closer 120 EC (20 ml/ha, a u slučaju jake zaraze 40 ml/ha) protiv lisnih ušiju. Prskanje se nastavlja do kraja vegetacije.

Pepelnica breskve

Sorte jabuke i breskve osjetljive na pepelnicu, kao i klonske podloge jabuke, prskaju se svakih 8-10 dana sumpornim pripravkom - Sulfur WG 600 g/ha, Solfo 80 WG – 750 g/ha.

Sorte višnje i trešnje, kao i podloge rašeljke, prskaju se svakih 8-10 dana s Silit 544 SC – 125 ml/ha protiv cilindrosporioze.

Klonske podloge dunje i sadnice kruške u sjemeništima prskaju se bakrenim pripravkom - 1% bordovska juha, Funguran OH 50 WP -150-250 g/ha, Champion WP - 0,3%, Caper Key - 180-300 g/ha protiv smeđe pjegavosti lista u razmacima od 10 dana do kraja vegetacije.

U prisutnosti kalifornijske štitaste uši i američkog bijelog leptira, prskajte redom piretroidnim insekticidom - Decis 100 EC - 7,5 -12,5 ml/ha, Sumicidin 5 EC (0,02%), Aphicar 100 EC (15 ml/ha), Efcymetrin 10 EC (15 ml/ha) ili Dipel 2X (0,1%) protiv američkog bijelog leptira. Gnijezda gusjenica američkog bijelog leptira izrezuju se i spaljuju.

U voćnjacima

Šteta koju uzrokuju gusjenice šljivinog moljca

Postavljaju se otrovani lovni pojasevi za uništavanje gusjenica druge generacije šljivinog moljca. Sakupljaju se otpali crvljivi plodovi - jabuke, kruške, šljive, orasi - kako bi se smanjila gustoća druge generacije voćnih moljaca. Postavljaju se feromonske klopke za lovljenje leptira voćnih moljaca, u vezi s određivanjem termina prskanja protiv njihove druge generacije.

Provode se pregledi neotrovanih lovnih pojaseva kako bi se utvrdio početak leta leptira druge generacije voćnih moljaca.

Pregledava se 2500-3000 plodova jabuke s različitih sorti, sakupljenih s nekoliko stabala raspršenih po voćnjaku, kako bi se utvrdila crvljivost i potreba za prskanjem protiv druge generacije jabučnog moljca. Ako je crvljivost manja od 2%, prskanje se ne provodi. Sakupljaju se i uništavaju otpali crvljivi plodovi kako bi se smanjila gustoća druge generacije voćnih moljaca.

Sakupljaju se i uništavaju crvljivi plodovi lješnjaka kako bi se smanjila gustoća lješnjakova žižaka.

Provode se opažanja radi utvrđivanja prvih pjega hrđe na šljivama, razvoja lisnih minera i grinja. Nastavlja se pregled voćnjaka radi otkrivanja stabala zaraženih virusnim bolestima i njihovog označavanja.

Postavljaju se otrovani mamci (krumpir, mrkva ili drugo povrće natopljeno s Actellic 50 EC, Biona Sincar - 4 L na 1 kg) ili se zakopava Mesurol Schneckenkorn (250 g/ha) protiv obične voluharice. Mamac se stavlja u tunele voluharice pomoću lopatice ili pincete.

Kalifornijska štitasta uš (Quadraspidotus perniciosus) karantenski je štetnik i rasprostranjena je samo u nekim regijama Hrvatske. Tipična je polifagna vrsta. Utvrđeno je da oštećuje preko 260 biljaka. Najčešće se nalazi na bijelom i crnom ribizu, jabuci, kruški, japanskoj dunji, glogu, breskvi, šljivi, trešnji, jasenu, bagremu, topoli, vrbi itd., a rjeđe na marelici, orahu, bademu, vinovoj lozi, krizantemi itd. Na plodovima se štitaste uši obično nakupljaju u peteljčinoj udubini i na čašičnom

*kraju. Kod jake zaraze, štitaste uši mogu se vidjeti po cijeloj površini ploda, zbog čega plod poprima pjegavo crveno-ljubičasto šarenilo. Takvi plodovi imaju nisku tržišnu vrijednost. Za biološko suzbijanje kalifornijske štitaste uši koriste se njeni paraziti *Prospaltella perniciosi*, *Aphytis proclia*, *Aphytis mitilospidis* itd., koji se puštaju u zaraženim kartiranim područjima u okviru integrirane zaštite bilja.*

Protiv kalifornijske štitaste uši tretirati s piretroidnim insekticidom – Decis 100 EC – 7,5 -12,5 ml/ha, Sumicidin 5 EC (0,02%), Aphicar 100 EC (15 ml/ha), Efcymetrin 10 EC (15 ml/ha).

Gniewda amerykańska bijelog leptira

Pronađena gnijezda gusjenica američkog bijelog leptira izrezuju se i spaljuju, a zaraženi nasadi tretiraju se s Dipel 2X (0,1%).

Tijekom mjeseca stabla jabuke prskaju se dvaput sumpornim pripravkom – Sulfur WG 600 g/ha, Solfo 80 WG – 750 g/ha, ili jednim od pripravaka – Systhane 20 EW – 0,03%, Luna Experience – 50-75 ml/ha, Flint Max 75 WG – 0,02% protiv pepelnice.

Voćnjaci breskve prskaju se sumpornim pripravkom – Sulfur WG 600 g/ha, Solfo 80 WG – 750 g/ha, ili jednim od pripravaka – Systhane 20 EW – 0,03%, Luna Experience – 50-75 ml/ha, Flint Max 75 WG – 0,02% protiv pepelnice, te piretroidnim insekticidom – Decis 100 EC – 7,5 -12,5 ml/ha,

Sumicidin 5 EC (0,02%), Aphicar 100 EC (15 ml/ha), Efcymetrin 10 EC (15 ml/ha) protiv istočnog voćnog moljca, anarzije, zelene stjenice, lisnih ušiju i štitastih uši, lisnih glodavaca, te jednim od pripravaka - Valmec (60-96 ml/ha), Apollo 50 SC (40 ml/ha), Nissoran 5 EC (0,05%), Naturalis (100-150 ml/ha) protiv grinja.

Breskvin savijač (Anarsia lineatella Zell.) rasprostranjen je u cijeloj zemlji, ali masovnije u područjima gdje se uzgajaju breskve i marelice. Napada i šljive, bademe, višnje, trešnje i divlje šljive. Gusjenica breskvinog savijača izgriza mlade izbojke, uništavajući jednogodišnji prirast i uzrokujući crvljivost plodova. Kada se ne poduzmu mjere suzbijanja protiv breskvinog savijača, šteta može doseći 15-20%.

Drugo prskanje voćnjaka breskve provodi se nakon 10-12 dana piretroidnim insekticidom - Decis 100 EC - 7,5 -12,5 ml/ha, Sumicidin 5 EC (0,02%), Aphicar 100 EC (15 ml/ha), Efcymetrin 10 EC (15 ml/ha) protiv anarzije, te sumpornim pripravkom - Sulfur WG 600 g/ha, Solfo 80 WG - 750 g/ha, ili jednim od pripravaka - Systhane 20 EW - 0,03%, Luna Experience - 50-75 ml/ha, Flint Max 75 WG - 0,02% protiv pepelnice.

Voćnjaci šljive prskaju se s Signum (45 g/ha) protiv hrđe i Chorus 50 WG (45 g/ha) protiv smeđe truleži, te s jednim od pripravaka - Carpovirusine (100 ml/ha), Madex Top (10 ml/ha), Dipel DF (50-150 g/ha), Sineis 480 SC (20-37,5 ml/ha), Delegate 250 WG (30 g/ha), Avant 150 EC (33,3 ml/ha),

Deca EC (30 ml/ha), Decline 2.5 EC (30 ml/ha), Lamdex extra (60-100 g/ha) protiv šljivinog moljca. U slučaju visoke gustoće grinja i lisnih ušiju, tretirati jednim od pripravaka - Valmec (60-96 ml/ha), Apollo 50 SC (40 ml/ha), Nissorán 5 EC (0,05%), Naturalis (100-150 ml/ha) te redom s Tepeki (14 g/ha), Mospilan (25 g/ha), Closer 120 EC (20 ml/ha, a u slučaju jake zaraze 40 ml/ha).

Voćnjaci kruške zaraženi kruškinim lisnim buhačima i stjenicama tretiraju se s piretroidnim insekticidom – Decis 100 EC - 7,5 -12,5 ml/ha, Sumicidin 5 EC (0,02%), Aphicar 100 EC (15 ml/ha), Efcymetrin 10 EC (15 ml/ha).

Voćnjaci dunje prskaju se s Chorus 50 WG (45 g/ha) protiv smeđe truleži i smeđe pjegavosti lista, te s jednim od pripravaka - Carpovirusine (100 ml/ha), Madex Top (10 ml/ha), Dipel DF (50-150 g/ha), Sineis 480 SC (20-37,5 ml/ha), Delegate 250 WG (30 g/ha), Avant 150 EC (33,3 ml/ha), Deca EC (30 ml/ha), Decline 2.5 EC (30 ml/ha), Lamdex extra (60-100 g/ha) protiv voćnog moljca.

Voćnjaci marelice prskaju se piretroidnim insekticidom – Decis 100 EC - 7,5 -12,5 ml/ha, Sumicidin 5 EC (0,02%), Aphicar 100 EC (15 ml/ha), Efcymetrin 10 EC (15 ml/ha) protiv istočnog voćnog moljca, anarzije, kalifornijske štitaste uši, savijača lišća, te jednim od pripravaka - Valmec (60-96 ml/ha), Apollo 50 SC (40 ml/ha), Nissorán 5 EC (0,05%), Naturalis (100-150 ml/ha) protiv grinja.

Voćnjaci trešnje i višnje tretiraju se s Silit 544 SC – 125 ml/ha protiv cilindrosporioze.

U nasadima jagoda

Nasad jagoda zaražen korijenovim žižacima prska se jednim od insekticida - Decis 100 EC (17,5 ml/ha) ili drugim na bazi deltametrina, Mospilan 20 SP (30 g/ha), Naturalis (100 ml/ha) – zalijevanjem, unaprijed.

*Bijela pjegavost lista jagode najraširenija je i najštetnija bolest jagode. Javlja se na uzgojenim sortama i na divljim vrstama jagoda. Uzročnik bijele pjegavosti lista jagode je gljiva *Mycosphaerella fragariae*, koja zaražava listove i njihove peteljke, stolone, cvjetove, čašice i rijetko plodove. Manifestacija simptoma najjača je i tipična pri temperaturi od 20-25°C. Visoko osjetljive na bijelu pjegavost lista jagode su sorte Eva Macherauch i Mieze Schindler, dok su otporne Zenga Zengana, Belrubi, Madame Moutot, Early Market, Redgauntlet, Gorella, Pocahontas, Cambridge Favourite, Holiday, Sharpless, White Pineapple i druge.*

Nakon berbe plodova, nasadi jagoda prskaju se s bakrenim pripravkom - 1% bordovska juha, Funguran OH 50 WP -150-250 g/ha, Champion WP - 0,3%, Caper Key – 180-300 g/ha protiv bijele i crvene pjegavosti lista.

U nasadima malina

Nakon berbe plodova, nasadi se prskaju piretroidnim insekticidom – Decis 100 EC - 7,5 -12,5 ml/ha, Sumicidin 5 EC (0,02%), Aphicar 100 EC (15 ml/ha), Efcymetrin 10 EC (15 ml/ha) protiv malininog cvrčka, malinine mušice galice, malininog krasnika. U slučaju zaraze grinjama, dodati jedan od pripravaka - Valmec (60-96 ml/ha), Apollo 50 SC (40 ml/ha), Nissorán 5 EC (0,05%), Naturalis (100-150 ml/ha).

Obični malinin cvrčak (Byturus tomentosus) postao je ekonomski najvažniji štetnik maline. Napada i kupinu, ali slabije. Štetu uzrokuju odrasli oblik (cvrčak) i ličinka. Odrasli oblik napada cvjetne pupove i cvjetove, oštećujući prašnike, tučak i mlade zametnute plodove, a također izgriza listove. Ličinka je štetnija; hrani se unutrašnjošću plodova, uzrokujući njihovu crvljivost.

Nasad malina prska se bakrenim pripravkom - 1% bordovska juha, Funguran OH 50 WP -150-250 g/ha, Champion WP - 0,3%, Caper Key - 180-300 g/ha protiv pjegavosti lista.

U nasadima ribiza

Nasad ribiza prska se 10-12 dana nakon posljednjeg prskanja piretroidnim insekticidom - Decis 100 EC - 7,5 -12,5 ml/ha, Sumicidin 5 EC (0,02%), Aphicar 100 EC (15 ml/ha), Efcymetrin 10 EC (15 ml/ha) protiv ribizovog staklokrilca.

Ribizov staklokrilac (Synanthedon tipuliformis Cler.) rasprostranjen je u našoj zemlji. Napada ribiz i ogrozd. Šteta na izbojcima prelazi preko 30-40%. Ribizov staklokrilac razvija jednu generaciju godišnje. Prezimljuje kao gusjenica različite starosti u tunelima, najčešće u dvogodišnjim stabljikama. U slučaju masovne zaraze, cijeli grmovi odumiru. Šteta je obično uočljiva krajem lipnja – sredinom srpnja. Gusjenice se nastavljaju hraniti do kasne jeseni i, kada zahladi, ostaju prezimiti u oštećenim područjima.

Nakon berbe plodova, nasadi se prskaju jednim od pripravaka - Valmec (60-96 ml/ha), Apollo 50 SC (40 ml/ha), Nissoran 5 EC (0,05%), Naturalis (100-150 ml/ha) protiv vrsta grinja.

Meduredovi u nasadima ribiza prskaju se s Agroxon 500 SL (120 ml/ha) i Fusilade Max 125 EC (100-300 ml/ha). Korovi se kartiraju drugi put.

U vinogradima

U vinogradima se vodi borba protiv plamenjače i pepelnice. Ove bolesti mogu prerano uništiti lisnu masu, zbog čega se prinos značajno smanjuje.

Borbu protiv plamenjače treba započeti odmah nakon pojave izbojaka iznad žica. U slučaju čestih oborina i rose, prskati svakih 3-7 dana za svako inkubacijsko razdoblje, a u suhom vremenu – prije svakog navodnjavanja. Tretirati jednim od pripravaka - Quadris 25 SC – 0,075 – 0,1%, Ridomil Gold Combi 45 WG – 200 g/ha, Ridomil Gold R WG – 500 g/ha, Ridomil Gold SL – 20 ml/ha. Ako želite tretirati biološki, za prevenciju, prije ili poslije kiše, budući da navedeni fungicidi nisu sistemski, možete koristiti bakreni pripravak - 1% bordovska juha – 180 - 300 g/ha otopine, Funguran OH 50 WP – 150 - 250 g/ha, Champion WP - 0,3%, Caper Key – 180 - 300 g/ha. Serenade ASO je također opcija, ali djeluje slabije od navedenih sistemskih fungicida.

Za kontaktne fungicide – Akoidal WG – 0,25%, Azumo 80 WG – 400 g/ha, Cumulus – 0,2-0,5%, Solfo 80 WG – 400 g/ha, interval između pojedinačnih prskanja protiv pepelnice trebao bi biti oko 7-8 dana, a za sistemske – Flint Max 75 WG – 0,016%, Folicur 250 EW – 0,04%, Custodia 320 SC – 75 ml/ha, Dinali 090 DC – 50-65 ml/ha, Domark 10 EC – 25-30 ml/ha, Dynasty 25 EW – 40 ml/ha, Luna Experience – 12-40 ml/ha, Sinstar – 70-80 ml/ha – 12-14 dana.

Borba protiv uzročnika ekonomski najvažnijih bolesti u rodним vinogradima se nastavlja. Tijekom ovog razdoblja, osim na listovima, vidljivi znakovi zaraze plamenjačom mogu se uočiti i na

grozdovima i grožđu. Cvjetovi i mladi zametnuti plodovi prekrivaju se sivkasto-bijelim slojem spora, potamne i suše se. U slučaju kasne zaraze, kada su bobice povećane, javlja se drugi oblik bolesti – smeđa trulež. Na strani peteljke bobice uočava se smeđa nekroza s karakterističnim dvostrukim udubljenjima, koja postupno rastu i dovode do sušenja, mumifikacije i otpadanja. Nezaštićene mlade bobice mogu se zaraziti dok ne omekšaju tijekom faze šare. To zahtijeva da se posljednje prskanje obavi kada bobice dosegnu veličinu graška.

Preporučuju se profilaktički tretmani prije sporulacije patogena i prije oborina. Vrijeme prskanja određuje se na temelju inkubacijskih razdoblja. Izračunavaju se prema efektivnoj temperaturi, koja je jednaka razlici između prosječne dnevne temperature i 7,9 °C, što je biološka nula na kojoj se parazit ne razvija. Jedno inkubacijsko razdoblje traje do nakupljanja sume efektivnih temperatura jednake 61 °C. Izračun svakog inkubacijskog razdoblja počinje u prisutnosti kiše ili rose najmanje 2 sata. Profilaktički tretmani protiv plamenjače preporučuju se za svakih 4-5 novih listova rasta.

Tretirati jednim od pripravaka - Quadris 25 SC – 0,075 – 0,1%, Ridomil Gold Combi 45 WG – 200 g/ha, Ridomil Gold R WG – 500 g/ha, Ridomil Gold SL – 20 ml/ha. Ako želite tretirati biološki, za prevenciju, prije ili poslije kiše, budući da navedeni fungicidi nisu sistemični, možete koristiti bakreni pripravak - 1% bordovska juha – 180 - 300 g/ha otopine, Funguran OH 50 WP – 150 - 250 g/ha, Champion WP - 0,3%, Caper Key – 180 - 300 g/ha. Serenade ASO je također opcija, ali djeluje slabije od navedenih sistemičnih fungicida.

Pepelnica također uzrokuje štetu na grožđu. Najveća šteta nastaje tijekom razdoblja cvatnje, zamaštanja bobica i povećanja mladih bobica. Zahvaćene bobice prekrivaju se sivkasto-bijelim slojem koji emitira slab miris pokvarene ribe. Ispod sloja vid